

Мотиви към

Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели

1. Причини, които налагат изменението на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (Наредба № 9/2021 г.):

Предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели е изготвен във връзка с необходимостта от въвеждане в националното законодателство на най-новите научно обосновани принципи за управление на риска, съобразени с актуализираните Насоки за качеството на питейната вода на Световната здравна организация, свързани с безопасността при водоснабдяването с питейна вода, които са регламентирани с Директива (ЕС) 2020/2184 относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека (преработена) (ОВ, L 435 от 2020г.). (Директива (ЕС) 2020/2184).

Посоченият проект на акт е залегнал и като мерки № 178 и № 181 (Работна група № 20 „Околна среда“) по Плана за действие за 2022 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с Решение № 17 на Министерския съвет от 2022 година, със срок за транспониране 12.01.2023 г.

С Директива 98/83/ЕО, която е транспонирана в националното законодателство в Наредба № 9/ 2001 г., беше създадена правната рамка за опазване на здравето на човека от вредните последици от замърсяването на водата, предназначена за консумация от човека, посредством гарантиране на нейната безопасност и чистота. Изпълнението на тази цел е заложено и в Директива (ЕС) 2020/2184, като допълнително чрез нея се въвеждат изисквания за подобряване на достъпът до такива води за всички граждани на Съюза.

Въведените в националното законодателство изисквания на Директива 98/83/ЕО се запазват, като нормативния акт се допълва с разпоредбите, които представляват изменение по същество в сравнение с предходните директиви.

В контекста на горното с предложеното изменение и допълнение на нормативния акт се:

- актуализират съществуващите норми за безопасност в съответствие с препоръките на

СЗО и се въвеждат допълнителни показатели за мониториране с цел оценка на безопасността на питейната вода на крана при потребителя като пер- и полифлуороалкилирани съединения (PFAS), които се явяват устойчиви, биоакмулиращи и токсични органични съединения; нонилфенол и бета-естрадиол, които се явяват нарушители на функциите на ендокринната система (т.нар. ендокринни дизруптори) и др.

- въвежда „подход, основан на риска“ (RBA), обхващащ цялата верига от водосбора през добива, пречистването, обеззаразяването, разпределението, доставянето и вътрешните разпределителни системи на приоритетни обекти като места за настаняване, детски и учебни заведения, лечебни заведения за болнична помощ;
- въвеждат разпоредби свързани с осигуряване достъпа до безопасна и чиста питейна вода на населението, вкл. и по отношение на уязвими и маргинализирани групи;
- въвеждат изисквания за ВиК за повече прозрачност и предоставяне на актуална информация за потребителите относно качеството на питейната вода и ефективността на мерките; процента загуби от течове на водоснабдителните системи и за мерките за тяхното подобряване;
- въвеждат минимални хигиенни изисквания по отношение на материалите, които влизат в контакт с вода, предназначена за питейно-битови цели;
- въвеждат изисквания за оценка на химикалите за пречистване и на филтърните средства по отношение на техните характеристики, хигиенни изисквания и чистота.

2. Цели, които се поставят:

Основната цел на предложения проект е осигуряване на висока защита на общественото здраве чрез въвеждане принципите за управление и контролиране на риска, съобразени с Насоките за качеството на питейната вода на Световната здравна организация.

Цели се да се въведат преразгледаните и допълнени от СЗО правила за защита на човешкото здраве от замърсяването на водата, предназначена за консумация от човека, като се гарантира, че тя е „здравословна и чиста“. Допълнително наредбата има за цел да:

- въведе хигиенни изисквания за материалите, които влизат в контакт с питейната вода, като напр. тръби;
- осигури, чрез въвеждане на изисквания, подобряване на достъпа до вода, предназначена за консумация от човека;

- въведе икономически ефективен и основан на риска подход за мониторинг на качеството на водата,

с което ще се постигне и основната цел-опазване на общественото здраве.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Кумулативното изпълнение на предвидените в проекта на нормативен акт разпоредби ще изисква допълнителен човешки и финансов ресурс от страна на ВиК операторите, но не веднага, а в периода 2026-2029 г., поради отлагателния период на разпоредбите, които изискват разходване на финансови средства. В тази връзка водоснабдителните организации следва да предвидят тези средства в бизнес плановете за 2022-2026г. за периода след транспонирането на Директивата, т.е. след 12.01.2023 г.

При правилно планиране на необходимите разходи в следващите години и оптимално разпределяне на средствата, които се получават като целиви по различни европейски проекти и програми предложеният проект на акт, няма да окаже пряко въздействие върху бюджета на водоснабдителните организации в текущата и/или в следващите години.

Предложеният проект на акт, няма да окаже пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет в текущата и/или в следващите години. Прилагането на нормативния акт не изисква и допълнителни финансови и/или други средства, които да бъдат направени от компетентните контролни органи в рамките на изпълнение на функционалните им задължения и отговорности.

4. Очаквани резултати от прилагането:

С въвеждане в националното законодателство разпоредбите на Директива 2020/2184, се очаква да се постигне по-високо ниво на защита за опазване на здравето на човека от вредните последици от замърсяването на водата, предназначена за консумация от човека, посредством гарантиране на нейната безопасност и чистота.

Като резултат от прилагането на новите разпоредби се очаква по-ефективен контрол и управление на рисковете за човешкото здраве, чрез въвеждането на единен подход за оценка на риска по цялата водоснабдителна верига, използването на методи за анализ, валидирани и документирани в съответствие с международните стандарти, предприемане на навременни и адекватни мерки по цялата водоснабдителна верига, анализ на нови рискови за здравето показатели, оценка на химикалите и филтърните системи, използвани за пречистване и обеззаразяване на питейната вода и въвеждане на единни изисквания към материалите, в контакт с питейна вода.

С въвеждането на новите разпоредби се очаква от страна на водоснабдителните организации да се осигури прозрачност и да се подобри информираността на потребителите по отношение качеството на подаваната в съответния регион вода за питейно битови-цели, както и по отношение данните за цената на литър или кубичен метър на доставяната вода, предназначена за консумация от човека; количеството вода, употребено от домакинството — най-малко за всяка година или период на фактуриране, заедно с годишните тенденции на потреблението на домакинството, ако е технически осъществимо и ако водоснабдителното дружество разполага с тази информация и друга релевантна информация.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба транспонира напълно текстовете на Директива (ЕС) 2020/2184 относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека (преработена). За съответствието на наредбата с текстовете на директивата е изготвена таблица на съответствието с правото на Европейския съюз.

На основание чл. 26 от Закона за нормативните актове проектът на наредба и мотивите към него ще бъдат публикувани на интернет страниците на Министерство на здравеопазването, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на околната среда и водите и на портала за обществени консултации за срок от 30 дни.